

Ortodoxia
1991/1.

NUMELE DE CREȘTINI (ADEVĂRAȚI), MĂRTURISIRE SIGURĂ A LUI HRISTOS

Pr. Prof. Dr. D. STĂNILOAE

Mulțimea de grupări care se separă de Biserică și între ele contribuie la slăbirea creștinismului ca unitate a celor ce cred în Hristos, unilate pe care ne-o cere El, când se roagă Tatălui: *Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei care Mi i-ai dat ca să fie una primum sintem și Noi* (Ioan 17, 11).

Aceste grupări arată depărtarea lor de unitatea lui Hristos, chiar și prin numele ce șt le-au dat prin care par a se feri să-și exprime direct dependența lor de Hristos sau viața în El.

Una dintre aceste grupări se numește *baptism*, prin care declară că membrii ei se botează, dar nu spune cui se hotărăsc să aparțină prin botez. Căci a existat și un botez al lui Ioan Botezătorul și un fel de botezuri și în Vechiul Testament. Ea nu ține seama de spusa Sfântului Apostol Pavel, care precizează că prin botez ne unim cu Hristos. «Căci, *cîil în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat*» (Gal. 3, 27). Și de aceea le spune celor ce s-au botezat: «*Voi toți una sînteți în Hristos Iisus*» (Gal. 3, 29). În general, amnarea botezului, fără pericol pentru mîntuire pînă la vîrsta adolescenței, arată că pentru bapțiști botezul nu înseamnă mare lucru.

Biserica Ortodoxă a rămas fidelă în întregime învățurii Apostolilor. De aceea, ea îl îndeamnă pe cel ce se botează sau pe părinții lui duhovnicești să declare că s-au despărțit de Satana și s-au unit cu Hristos.

Gruparea *pentecostală* nu declară nici ea că membrii săi au primit în ziua a cincea după înviere Duhul lui Hristos, care rămîne cu cei ce cred în el «*în vrac*» (Ioan 14, 16) și prin duhul Său, Hristos însuși nu-i «*lasă orfani*» pe cei ce vin la El și rămîn cu El (Ioan 14, 18), și de aceea îi îndeamnă pe cei ce vor să se mîntuiască, să rămînă în El, căci în El aduc roadă multă; iar fără de El nu pot face nimic (Ioan 15, 5). Gruparea aceasta rămîne la numele de «*cincizecistii*», ceea ce lasă cu puțință cinstirea acestor zile, cum se cinstea și

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte: Prea Fericitul Părinte TEOCTIST, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Membri: din partea Institutului Teologic de Grad Universitar din București: Pr. Rector DUMITRU POPESCU și Pr. Profesor DUMITRU RADU; din partea Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu: Arhid. Rector CONSTANTIN VOICU și Pr. Profesor DUMITRU ABRUDAN.

Redactor: ION CIUTACU

COLABORATORI:

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit și Prea Sfințitul Episcop, Prea Cucernicii Preoți Profesori de la Institutele teologice de grad universitar, candidații la titlul de doctor în teologie, studenții Institutelor teologice și Prea Cucernicii Preoți.

în Vechiul Testament, când se aduceau jertfă «piinile punerii înainte» (Lev. 23, 17).

Mîntuitorul însă le spune Apostolilor că Duhul Sfînt, pe Care îl va trimite El peste ei, le va da putere «să-i fie Lui martori în toată lumea» (Fapte 1, 8). Și de fapt predica lui Petru de după pogorîrea Sfîntului Duh spre jertfa și învierea lui Hristos nu a fost o predică lipsită de înțeles și de aceea, în urma ei, peste trei mii de oameni din diferite părți ale lumii s-au bolezat în numele lui Iisus Hristos (Fapte 2, 38). Gruparea *adventistă* vorbește despre venirea unui Hristos Care va aduce o eră fericită de vreo mie de ani în lume, lăsînd să se înțeleagă că Iisus Cel care a fost, nu a adus o schimbare de suflă, lăsînd puțința adaptării afirmației urmașilor fariseilor și cărturarilor că Hristos n-a venit (Luca 23, 2; Ioan 9, 22 etc.).

În mod cu totul direct, înlocuiesc credința că Iisus este Hristos, deci Dumnezeu făcut om, *iehovistii*, care rămîn la credința din Vechiul Testament. Ei exprimă cel mai direct motivul pentru care nu se numesc creștini. Unele dintre aceste grupări afirmă că Iisus de care vorbesc ele nu este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care a înviat Dumineca, și din această cauză mențin sărbătoarea Simbetei, ca în Legea Veche.

Se mai poate spune că, în strînsă legătură cu nerecunoașterea lui Iisus ca Hristos, Fiul lui Dumnezeu, făcut Om, stă și negarea Maicii Domnului ca Fecioară. Iar dacă n-a fost Fiul lui Dumnezeu Care și-a luat din Fecioară o fire omenească, fără de păcat, El S-a născut cu păcatul strămoșesc și a murit pentru Sine, nu pentru noi, ca să ne elibereze de păcat; deci crucea Lui nu are putere mîntuitoare. Mai adăugăm că cel puțin iehovistii, nerecunoscînd valoarea crucii lui Hristos, afirmă că oamenii nu mor numai cu trupul, ci și cu sufletul, și că la sfîrșitul lumii nu vor învia toți oamenii, ci vor fi creați din nou cei ce au dus o viață de credință în Iehova.

În timpul din urmă toate grupări care fac indolentă credința în Hristos-Dumnezeu și deci refuză numele de creștini, încep să se numească cu numele comun de *evangheliști*.

Acestui refuz i se pot aduce două obiecții:

Cele patru Evanghelii, sau chiar Noul Testament întreg, nu dau conținutul întregii învățături a lui Hristos. Cele patru Evanghelii redau numai predica despre Hristos a doi evangheliști (Matei și Ioan) și a doi ucenici ai lor (Marcu și Luca), și fiecare din ele are unele adăosuri la celelalte. Oare n-a rămas nici o urmă din predica celorlalți Apostoli? Mîntuitorul cere Apostolilor și urmașilor lor: «*învățați toate neamurile să păzească toate câte v-am poruncit vouă*» (Matei 28), iar Sfîntul Evanghelist Ioan declară la sfîrșitul Evangheliei sale: «*sînt*

și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris» (Ioan 21, 25). Pe lângă aceea, Apostolii n-au redat literal nu mai ceea ce le-a grăit Iisus Hristos, ci le-au și explicat, aducînd fiecare contribuția sa. Avem exemple cu epistolele Sfîntului Apostol Pavel și ale celorlalți patru Apostoli, care sînt și ele numai scurte rezumate ale tilcurilor. Iar ce n-au dat aceste tilcuri din mîntea prea omenească a autorilor, le-au fost inspirate de Sfîntul Duh al lui Hristos. De pildă, Mîntuitorul spune lui Petru, după mărturisirea lui, că El este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu: «*Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sînge îți-au descoperit îie aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri*» (Matei 16, 17). Sau altă dată le spune Apostolilor că El le va grăi și după înălțarea Sa, pînă la Duhul Sfînt: «*Iar cînd va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul*», «*Că din al Meu va lua și vă va grăi vouă*» (Ioan 16, 13, 15). Iar în Faptele Apostolilor se spune că primii creștini «*stăruiau în învățătura Apostolilor și în comuniune, în frîngerea pîinii și în rugăciuni*» (2, 42). Apostolii au adăugat la cuvintele și faptele lui Hristos, odată cu tilcurile lor, și o punere în practică a legăturii lor cu Hristos, prin anumite practici și rugăciuni. De aceste practici de închinare și laudă a lui Dumnezeu ale primilor creștini, vorbește și Sfîntul Apostol Pavel, zicînd: «*Vorbiți între voi în psalmi și în laudă și în cîntări duhovnicești, lăudînd și cîntînd Domnului, în inimile voastre*» (Efes. 5, 19). Din ele s-au dezvoltat Liturghia, rugăciunile, prin care se cheamă Duhul Sfînt pentru săvîrșirea Tainelor și a diferitelor sfințiri. Toate le-a păstrat Biserica Ortodoxă, avînd mărturie pentru ele de la Părinții Bisericii, din primele secole creștine, fără să schimbe nimic. Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur este o prescurtare a liturghiei Sfîntului Vasile cel Mare, iar aceasta e prescurtare a celei a Sfîntului Iacob, dinaintea de secolul IV, deci de pînă secolul II sau III, de la primii ucenici ai Apostolilor. De aceea Biserica nu se numește din primele veacuri exclusiv evanghelică, ci apostolică, sau creștină și apostolică.

De la Apostoli păstrăm adevărata înțelegere a învățăturii lui Hristos. De la ei am învățat să ne botzăm, nu în Evanghelie, ci în Hristos; de la ei să ne împărtășim, nu cu Evanghelia ci cu trupul și sîngele lui Hristos, și că deci în pîinea și vinul euharistic nu avem numai niște simboluri sau niște amintiri, ci trupul și sîngele real ale lui Hristos, sau cum spune nu numai Hristos Insuși, ci și Sfîntul Apostol Pavel, căci altfel ne-am fi supus osindei, dacă am primi cu nevrednicie numai pîine și vin. «*Astfel, oricine va mîncă pîinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sîngele Domnului*» și «*osîndă își mîncă și bea, nesocotînd trupul*

Domnului (I Cor. 11, 27, 29). Toate grupările amintite minimalizează Biserica. Dar ea ne-a păstrat până azi, începând de la Apostoli, garanția că cele patru Evanghelii sînt de fapt de la cei patru autori pe care îi recunoaștem azi. Apoi, dacă Biserica nu are nici o importanță, ci doar Evangheliile au valoare pentru aceste grupări, înseamnă că Biserica n-a fost întemeiată de la început de Hristos. Dar Hristos vorbește de întemeierea Bisericii Sale de către El însuși, care va dura cîntinuu (Matei 16, 18). Sau cei trei mii de primi credincioși, adăugați Apostolilor la pogorirea Duhului Sfînt n-au făcut parte din Biserica?

În Noul Testament Biserica se numește Ecclesia, nu simplă «adunare» și numele acesta s-a păstrat pînă azi în limbile greacă, latină, luindu-l apoi și cea franceză (église). În românește i se spune *Biserica*. Biserica, și în special cea Ortodoxă, sau adunarea împăratului ce învătătura și practica de închinare și de unire cu Hristos prin Sfințele Taine, din vremea Apostolilor, așa cum ne este lăsată în scrisul Sfinților Părinți. Biserica este trupul lui Hristos și fiecare dintre noi sîntem, ca membru al ei, mădular al trupului Lui (I Cor. 12). Toate grupările amintite reduc această învățătură și practică la cuprinsul Evangheliilor. Ele refuză să primească învățătura lor despre Măica Domnului ca Fecioară (de la începutul Evangheliilor lui Matei și Luca), unirea cu Hristos în Taina Botezului, a Euharistiei, a Spovedaniei (Ioan 20, 22—23), a Preoției (în Epistolele pastorale) și a celorlalte Taine. Nedepălințarea numelui «evanghelist» față de numele «creștin» folosit de la începutul creștinismului (prima dată în Antiohia) rezultă și din faptul că spre deosebire de celelalte religii (budism, hinduism, confucianism, islam) creștinii nu se mulțumesc doar să pazească o anumită învățătură, după puterile lor, învățatură ce propovăduiește unirea cu Hristos, căci pe cînd acelea sînt norme de propovăduite de oameni și alina toți, creștinii se mintuiesc prin unirea cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu făcut om și înviaț.

În El e puterea și mintuirea noastră. Evangheliile ne prezintă doar unele din învățăturile lui despre El, dar noi nu ne mintuim doar rîmînd la învățătura dată de El odinioară, ci prin lucrarea Lui permanentă în noi, prin unirea noastră cu El, ca Dumnezeu venit și rămas ca om în noi, dacă noi ne deschidem Lui. Dacă relația cu o altă persoană care mă iubește este viață și bucurie pentru mine, și nu numai mai învățătura unor cărți, cu atît mai mult relația Fiului lui Dumnezeu, făcut pentru veci frate cu mine, este viața și lumina mea veșnică.

PROBLEME INTERCONFESIONALE

PREOȚIA IERARHICĂ SACRAMENTALĂ ÎN PRIMELE BISERICI ÎNTEMEIATE ÎN LUMEA PĂGINĂ *

(Partea a treia)

5. Călătoria a treia misionară.

Biserica Efesului
Preliminarii

În cea de-a treia călătorie misionară Sfîntul Apostol Pavel porce aproape același itinerar ca și în cea de-a doua călătorie misionară. Dar, în timp ce, în cea de-a doua călătorie (Fapte 15, 40—18, 22), Sfîntul Apostol Pavel și însoțitorii săi vor propovădui Evanghelia în mod deosebit în orașe din Macedonia și Grecia, în cea de-a treia călătorie, el va desfășura o amplă activitate misionară în Efes, marea metropolă a antichității, capitala Asiei Proconsulare. În acest important centru urban, Sfîntul Apostol Pavel va rămîne împreună cu însoțitorii peste trei ani⁶⁹, timp în care «toți cei ce locuiau în Asia, și iudei, și elini au auzit cuvîntul Domnului. Și Dumnezeu făcea, prin minile lui Pavel, minuni nemaîntînite» (Fapte 19, 10—11). Este cea mai lungă perioadă de timp pe care Apostolul neamurilor o petrece, împreună cu însoțitorii săi, într-un oraș. Această lungă rămînire a Apostolului neamurilor în Efes se datorează constatării pe care el însuși le-o aduce la cunoștință creștinilor corinteni cînd le scrie: «Voi rămîne la Efes pînă la praznicul Cincizecimii. Căci mi s-a deschis ușă marc spre lucru mult» (I Cor. 16, 8—9).

Chiar dacă Sfîntul Apostol Pavel personal nu a propovăduit în importante cetăți din jurul Efesului (Sardes, Smirna, Pergam, Tiatira, Filadelfia, Laodiceea, cf. Apoc. 1, 11), deși această eventualitate nu este exclusă⁷⁰, acum este momentul în care Evanghelia va fi adu-
să la cunoștința tuturor celor ce locuiau în Asia (Fapte 19, 10).

Fapt este că Sfîntul Luca ne lasă să subînțelegem că Apostolul neamurilor a putut el însuși să propovăduiască și dincolo de granițele Efesului cînd scrie că, după trimiterea lui Timotei și Erast în Macedonia, Sfîntul Pavel «a rămas o vreme în Asia» (Fapte 19, 22). Nimic nu ne împiedică să vedem în această precizare o indicație că Apos-

* Continuare din revista «Studii teologice», nr. 5—6/1990 și nr. 1/1991.
69. Diac. N. I. Nicolaescu, op. cit., p. 17.
70. Cf. *Ibidem*.